ಮೇಕೆಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯಿಂದ ಹಿಂಡಿನ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಜ್ಜಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಹುಟ್ಟದ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಮಾಂಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಲಾಭ ಗಳಸುವುದೇ ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ ಅಧಿಕ ಲಾಭ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಹಿಂಡಿನಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಮರಿಗಳು ಜನಿಸಬೇಕು, ಅವಳ ಮರಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಿರಬೇಕು, ಹುಟ್ಟದ ದಿನದಂದು ಮರಿಗಳ ದೇಹ ತೂಕ ತಳಯನುಸಾರ ಇರಬೇಕು, ಮರಿಗಳಲ್ಲ ಅಂಗವೈಕಲ್ಯ ಇರಕೂಡದು, ಮರಿಗಳ ಸಾವಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು, ಮರಿಗಳು ವೇಗವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿ ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಲ್ಲ ಅಧಿಕ ದೇಹ ತೂಕ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲ ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ತಮ ತಳ ಸಂವರ್ಧಕ ಹೋತದ ಆಯ್ಕೆ ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಮೇಕೆ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ ಹೋತದ ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೋತವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ಅರ್ಧ ಹಿಂಡಿಗೆ ಸಮ" ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮರಿಗಳ ತಈ, ಅವಳ ಮರಿಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಗುಣಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋತದ ಪ್ರಭಾವವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹೋತದ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲ ಅತೀವ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಳ ಸಂವರ್ಧಕ ಹೋತಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳತ್ತ ಗಮನವಿರಲ......

- ಹೋತಗಳಲ್ಲ ವೀರ್ಯಾಣುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 6 ರಿಂದ 8 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಒಂದು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದ ನಂತರ ಹೋತಗಳನ್ನು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೋತಗಳು ಎರಡು ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯದ್ದಾದರೆ ಉತ್ತಮ.
- ತಳ ವರ್ಧಕ ಹೋತವು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಹೋತವು ಅಗಲವಾದ ಎದೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಯೇ ಹೆಚ್ಚು ದೇಹ ತೂಕ ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ನೇರ, ಬಲವಾದ, ವಿಕಲತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲುಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮೈಕಟ್ಟು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- 🖒 ಹೋತವು ಚುರುಕಾಗಿದ್ದು, ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಗುಣ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಮೇಲ್ದವಡೆ ಮತ್ತು ಕೆಳದವಡೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮಾನವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೋಷವು ಹುಟ್ಟುವ ಮರಿಗಳಗೆ ವರ್ಗವಾಗುವುದರಿಂದ ಹೋತ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ದವಡೆಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.
- ಶುದ್ಧ ತಳಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠದರ್ಜೆಯ ಹೋತವನ್ನು ತಳಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು.

- ➤ ಹೋತಗಳನ್ನು ಸಂತೆಗಳಲ್ಲ ಖರೀದಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಳಯ ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಫಾರಂಗಳಂದ ಅಥವಾ ರೈತರಿಂದ ಖರೀದಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಇವರುಗಳು, ಸಂವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಸಿ ಹೋತ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ.
- ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹೋತವು ಒಂದೇ ವಂಶಾವಳಗೆ ಸೇರಿರಬಾರದು. ಅಂದರೆ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಆಡಿನ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಯೇ ಹುಟ್ಟದ ಹೋತಗಳನ್ನು ಸಂವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿಷಿದ್ದ.
- ಒಂದು ಹೋತಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟದ ಹೆಣ್ಣುಮರಿಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ, ಅದೇ ಹೋತವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮರಿಗಳಲ್ಲ ಅನುವಂಶಿಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಬಗೆಯ ಒಳಸಂಕರಣವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಮೂರು ಸಂಕರಣ ಋತುವಿನ ನಂತರ, ಬಳಸಿದ ಹೋತಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿನಿಂದ ತೆಗೆದು, ಹಿಂಡಿನ ಹೊರಗಿನ ಹೊಸ ಹೋತಗಳ್ಳು ಸಂಕರಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಬೇಕು.
- ಸಂಕರಣದ ನಂತರ ಅಂಗವಿಕಲ ಅಥವಾ ದೋಷಪೂರಿತ ಮರಿಗಳ ಜನನ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲ ಹೋತವನ್ನು ಬದಅಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ಹೋತಗಳು ಜನನೇಂದ್ರಿಯ ಸೊಂಕಿನಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರಬೇಕು. ವೃಷಣಗಳ ಗಾತ್ರ, ಅವುಗಳ ತಳ ಮತ್ತು ವಯಸ್ಸಿಗನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕು ಅಲ್ಲದೇ, ಕೈಯಿಂದ ಹಿಸುಕಿದಾಗ ಗಂಟುಗಳು ಸಿಗಬಾರದು.

ಹೋತದ ಪ್ರಾಯವು ಒಂದು ವರ್ಷದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿ 10 ಆಡುಗಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರತಿ 25 ಆಡುಗಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಮತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೆ ಪ್ರತಿ 40 ಆಡುಗಳಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಹೋತಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಸತ

➤ ಹಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ ತಳವರ್ಧಕ ಹೋತಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಡಬೇಕು. ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲ ಒಂದೇ ಹೋತವನ್ನು ಸಾಕಬೇಕು

- ಹೋತವು ಆಡುಗಳ ಲೈಂಗಿಕ ಚಟುವಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಜೀರುವಂತಹ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುವುದರಿಂದ, ಹೋತವು ಆಡುಗಳಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
- > ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಹೋತಕ್ಕೆ 5.50 X 5.00 ಅಡಿ, ಅಳತೆಯ ಉತ್ತಮ ಗಾಳ, ಬೆಳಕು ಇರುವಂತಹ ಕೋಣಿ ಬೇಕಾಗುವುದು.
- ➢ ಕೋಣೆಯಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಹೋತಕ್ಕೆ, ಗೋದಅಗಾಗಿ 40−50 ಸೆಂಟಮೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಹಾಗೂ ನೀರಿಗಾಗಿ 4−5 ಸೆಂಟಮೀಟರ್ ನಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಸಬೇಕು.

ಗೊರಸುಗಳ ನಿರ್ವಹಣಿ

 ಗೊರಸುಗಳ ಸೋಂಕು/ ಗಾಯದ ನೋವಿನಿಂದ ಹೋತಗಳು ಕುಂಬುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಂಕರಣ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ತೊಂದರೆ

- ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಳ ಸಂವರ್ಧಕ ಹೋತಗಳ ಗೊರಸುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು.
- ಗೊರಸುಗಳ ಅಧಿಕ ಬೆಳವಣಿಗಾಖಂದ ಕಾಲುಗಳ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 3–4 ಬಾರಿಯಂತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗೊರಸುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಮತಟ್ಟಾಗಿಸಬೇಕು.
- ನೀರು ನಿಂತ/ ತೇವವಿರುವ ಜಾಗದಲ್ಲ ಹೋತಗಳನ್ನು ಜಡುವುದರಿಂದ ಗೊರಸುಗಳ ನಡುವಿನ ಭಾಗ ಮೃದುಗೊಂಡು ಸಲೀಸಾಗಿ ಗಾಯಗಳಾಗಬಹುದು, ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಕೀವು ತುಂಜದ ಗಡ್ಡೆಯಾಗಬಹುದು (ಕೊಳಗುರವು). ಆದ್ದರಿಂದ ಹೋತಗಳನ್ನು ಒಣ ಜಾಗದಲ್ಲ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆಗಾಗ ಗೊರಸುಗಳನ್ನು ಗಾಯಗಳಗಾಗಿ ಪರಿಶೀಅಸಿ ಪಶುವೈದ್ಯರಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

ಕೊಂಬು ಸುಡುವುದು

- ಹೋತಗಳ ಕೊಂಬು ಸುಡಿಸುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಅವುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಇತರೆ ಆಡು/ ಹೋತಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುದ್ದಾಡಿ ಗಾಯಗಳಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.
- ಹೋತ ಮರಿಗಳು ಹುಡ್ಚದ 4–5 ದಿನಕ್ಕೆ ಪಶುವೈದ್ಯರಿಂದ ಕೊಂಬು ಸುಡಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹೋತದ ಫಾಟುವಾಸನೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಗೆ ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು.

ಆಹಾರ

- ▶ ದಿನಂಪ್ರತಿ 5೦೦ ರಿಂದ 95೦ ಗ್ರಾಂನಷ್ಟು ಸಮತೋಅತ ದಾಣಿಮಿಶ್ರಣ, ಹಾಗೂ 7–8 ಕೆ.ಜಿ ಯಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಹಸಿಮೇವು ನೀಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ತಿಂದಷ್ಟು ಒಣ ಮೇವು ಒದಗಿಸಬಹುದು.
- ಹಟ್ಟಯಲ್ಲ ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸಿರು ಮೇವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದಲೂ ಹೋತದ ಘಾಟುವಾಸನೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಗೆ ತಗ್ಗಿಸಬಹುದು.

ಸಂವರ್ಧನೆ

- ಹೋತವು, ಬೆದೆಗೆ ಬಂದ ಆಡುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತುವ ಮೊದಲು, ಆಡಿನ ಜನನಾಂಗವನ್ನು ಮೂಸುತ್ತದೆ.
  - ಮೇಲ್ದುಟಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಕತ್ತನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಆಡಿನ ಬೆಸ್ನಿನ ಒಂದು ಬದಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪದೇ ಪದೇ ಮುಂದಿನ ಒಂದು ಕಾಲನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತದೆ, ನಂತರ ಆಡನ್ನು ಹತ್ತಿ ಮಿಲನಕ್ರಿಯೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಸುತ್ತದೆ.
- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೋತವು ಚಳಗಾಲ ಹಾಗೂ ವಸಂತಕಾಲದಲ್ಲ ಲೈಂಗಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ➤ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ ವರ್ಷವಿಡೀ, ಹಗಲು–ರಾತ್ರಿ ಹೋತವನ್ನು ಆಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲ ಐಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ, ಹೋತವು ಬೆದೆಗೆ ಬಂದ ಆಡುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಂಕರಣಕ್ಕೆ ಆಡುಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಲೆದಾಡಿ ಸೊರಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೋತವು ಹಿಂಡಿನಲ್ಲರುವ ಕೆಲವೇ ಆಡುಗಳಗೆ ಆಕರ್ಷಿತಗೊಂಡು ಇತರ ಆಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಕರಣ ಮಾಡದೇ ಇರಬಹುದು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲ ಹೋತವು, ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲ ಹಲವಾರು ಆಡುಗಳೊಂದಿಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಕೊನೆಯಲ್ಲ ಕ್ರಾಸ್ಗೊಂಡ ಆಡುಗಳಗೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವೀರ್ಯಾಣುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ದೊರೆಯದೆ ಗರ್ಭಧಿಸದೇ ಇರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವ ಮರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡು ಲಾಭ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೇ ಹಿಂಡು ದೊಡ್ಡದಾಗಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ➤ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ರೈತರು ಸಂಕರಣವನ್ನು (ಕ್ರಾಸಿಂಗ್) ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು.

- ಮೊದಲನೇಯದಾಗಿ, ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಣ್ಣ ಹಜ್ಜಿದ ಹೋತವನ್ನು, ಅದರ ಪ್ರಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಡುಗಳೊಂದಿಗೆ (10 ರಿಂದ 40 ಆಡುಗಳ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಚ್ಚಯಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲ ಸಂಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಡಬೇಕು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೋತವನ್ನು ಆಡಿನ ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಮೇಯಸಬೇಕು. ಹೋತಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದ ಬಣ್ಣ, ಕ್ರಾಸ್ ಆದ ಆಡಿನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತುವುದರಿಂದ, ಸಂಕರಣಗೊಂಡ (ಕ್ರಾಸ್) ಆಡಿನ ಪತ್ತೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಬಣ್ಣ ಹತ್ತಿದ (ಸಂಕರಣಗೊಂಡ) ಆಡನ್ನು ಮುಂದಿನ ಋತುವಿನವರೆಗೆ ಸಂಕರಣಕ್ಕೆ ಜಡಬಾರದು. ಆದರೆ 25–30 ದಿನಗಳಲ್ಲ ಪುನಃ ಬೆದೆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಂಕರಣಕ್ಕೆ ಜಡಬೇಕು. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಆಡುಗಳು ಸಂಕರಣಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಋತು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಎರಡನೇಯದಾಗಿ, ಹಿಂಡಿನಲ್ಲರುವ ಆಡುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲ ಬೆದೆಗೆ ಬಂದ ಆಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೇಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೋತದ ಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸಂಕರಣಕ್ಕೆ ಜಡಬೇಕು. ಸಂಕರಣದ ನಂತರ ಆಡನ್ನು ಬಣ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿ ಮರಳ ಹಿಂಡಿಗೆ ಜಡಬೇಕು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಯೂ ಕೂಡ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿದ ಆಡುಗಳಲ್ಲ ಬೆದೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಿರಅ.
- ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಸಿದ ಎರಡೂ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲ ಸಂಕರಣಗೊಂಡ ಆಡುಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣದ ಮುಖಾಂತರ ಗುರುತಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂಕರಣದ ಮಾಹಿತಿ ಬರೆದಿಡುವುದು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮತೆಯ ಆಡು ಮತ್ತು ಹೋತವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಕ್ಷಮತೆಯ ಹೋತ/ ಆಡುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿನಿಂದ ತೆಗೆಯಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಹಿಂಡಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಸಂಕರಣ ಮಾಹಿತಿ ಇರುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮತೆಯ ಹೋತ/ ಆಡುಗಳಗೆ ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.
- ಮೇಲೆ ತಿಳಸಿದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಕರಣ ವಿಧಗಳನ್ನು ಹಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲ ತೊಡಗಿರುವ ರೈತರು ನೇರವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಾಕಾಣಿಕೆದಾರರು, ತಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲ ಕೆಲ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ವಿಧಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲ ಹೋತದ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಿ

ಪಶುವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆಡುಗಳಗಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕ್ರಮಗಳು ತಳವರ್ಧಕ ಹೋತಗಳಗೂ ಅನ್ವಯಸುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜೀದರ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜೀದರ

ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಅನುದಾನಿತ ಸುಜಲಾ-IIIರ ಅಡಿ "ಜಾನುವಾರು ಆಧಾಲಿತ ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವೞಕೆಗಳು"

"ತ೪–ಸಂವರ್ಧಕ ಹೋತ : ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪಾಲನೆ"

ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕರು,

ಕೆಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿಪಿ-II; ಸುಜಲಾ-III ಯೋಜನೆ, ಬೀದರ ಘಟಕ, ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ವಿಭಾಗ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ

> ದೂರವಾಣಿ : 08482–245084 ಇ–ಮೇಲ್ : vcbsujala@gmail.com

> > ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆ

ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಹಿರೇಮಠ ಡಾ. ಅನಂತರಾವ್ ದೇಸಾಯಿ ಡಾ. ಯತೀಶ. ಹೆಚ್ ಎಮ್ ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶಕುಮಾರ ರಾಕೋಡ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ